

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ**

ӘЛ – ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН**

**КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-
ФАРАБИ**

**«ЗАҢ БІЛІМІН ЖЕТІЛДІРУДІҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ:
ДӘСТҮРЛЕРІ МЕН ЖАҢАЛЫҒЫ»**

атты ғылыми – әдістемелік семинар

6 шығарылым

МАТЕРИАЛДАРЫ

12 сәуір 2013 ж.

МАТЕРИАЛЫ

научно-методического семинара

**«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ
ЮРИДИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ: ТРАДИЦИИ И НОВАЦИИ»**

12 апрель 2013 г, выпуск 6

Алматы

«Қазақ университеті»

2013ж

Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
заң факультетінің Ғылыми кеңесі және қылмыстық құқық, қылмыстық
іс жүргізу және криминалистика кафедрасының жанындағы
Ғылыми-зерттеу орталығының шешімімен ұсынылған

Жауапты редакторлар:

Р.Е. Джансараева

Редакция алқасы:

Г.М. Атаханова, А.Д. Байсалов, М.Қ. Бисенова, Ш.Б. Маликова

«Заң білімін жетілдірудің өзекті мәселелері: дәстүрлері мен жаңалығы» атты ғылыми-әдістемелік семинар материалдары, жауапты редакторлар Р.Е. Джансараева Алматы: Қазақ университеті, 2013.- б.

ISBN

Жинақта «Заң білімін жетілдірудің өзекті мәселелері: дәстүрлері мен жаңалығы» атты ғылыми-әдістемелік семинарға қатысушылардың баяндамалары берілген.

В сборник вошли материалы научно-методического семинара: «Актуальные проблемы совершенствования юридического образования: традиции и новации» проведенного кафедрой уголовного права, уголовного процесса и криминалистики, Научно - исследовательским центром проблем борьбы с преступностью юридического факультета КазНУ им. аль-Фараби.

В материалах сборника отражены собственные видения авторов путей дальнейшего совершенствования юридического образования.

Сборник адресован преподавателям, докторантам, магистрантам. Студентам юридических вузов широкой научной общественности.

Проведение ежегодного семинара и публикация материалов осуществлены в рамках 1343\Гф «Правовые средства и механизмы противодействия преступности в современном обществе».

ISBN
ҚазҰУ,2013

с. Әл-Фараби атындағы

МАЗМҰНЫ СОДЕРЖАНИЕ

1. Алимкулов Е.Т. ВЛИЯНИЕ БОЛОНСКОГО ПРОЦЕССА НА ПРЕПОДАВАНИЕ ЮРИДИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН.....	4
2. Аратұлы Қуаныш ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДАҒЫ КӘСІПТІК БАҒДАРЛАУ.....	10
3. Атаханова Г.М., Ш.Б.Маликова ҚҰҚЫҚТЫҚ ОҚУ ТӘЖІРБИЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУ МЕН ӨТКІЗУ.....	12
4. Бижанова А.Р. ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА ЖҮЙЕСІНДЕ ОҚЫТУДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚҰРАЛДАРЫ.....	15
5. Бисенғали Л., Акболатова М. Е., Базилова А. А., ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ К СЕМИНАРУ.....	15
6. Бисенғали Л., Акболатова М. Е., Базилова А. А. ИННОВАЦИОННЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ СИСТЕМЫ.....	29
7. Берсугурова Л.Ш. ПРИМЕНЕНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ ПРОВЕДЕНИЯ ЗАНЯТИЙ ПО УГОЛОВНОМУ ПРОЦЕССУ (общие вопросы).....	27
8. Бисенова М.К, Дүзбаева С.Б. КЛАССИФИКАЦИЯ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ.....	30
9. Даубасова С.Ш, Арын А.А. ЖЕДЕЛ –ІЗДЕСТІРУ ҚЫЗМЕТІ ПӘНІН ОҚЫТУДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ.....	34
10. Даубасова С.Ш. Избасова А.Б ЖОҒАРҒЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА ОҚЫТУШЫЛАРДЫҢ БІЛІМ БЕРУ БАРЫСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІС–ТӘСІЛДЕРДІ ПАЙДАЛАНУ.....	40
11. Дүзбаева С.Б., Арын А.А. Бисенова М.К. ТЕХНОЛОГИЯ ЛИЧНОСТНО-ОРИНТИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ И ВОСПИТАНИЯ.....	45
12. Жетібаев Н.С АҒЫЛШЫН ТІЛДІ ТОПТАРДА «КРИМИНОЛОГИЯ» және «ҚЫЛМЫСТАРДЫ САРАЛАУ НЕГІЗДЕРІ» ПӘНІН ОҚЫТУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	49
12. Маликова Ш.Б. Ергали А.М. НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ПРЕПОДАВАНИЯ УГОЛОВНОГО ПРАВА.....	51
13. Мухамадиева Г. Н., Баяндина М.О. О ДАЛЬНЕЙШЕМ СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ СИСТЕМЫ КОНТРОЛЯ ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ.....	55
14. Нурмаганбет Е. Т. ОРГАНИЗАЦИОННО ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ	

ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	
...58	
15. Тапалова Р. Б. О ВВЕДЕНИ НА МАГИСТРАТУРЕ СПЕЦИАЛИЗАЦИИ «СУДЕБНАЯ ЭКСПЕРТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ.....	64
16. Шопабаев Б.А. ПОДГОТОВКА ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ К ЧТЕНИЮ ЛЕКЦИИ ПО ЮРИДИЧЕСКИМ ДИСЦИПЛИНАМ.....	67
17. Сатыбалдинов Д.Д. ДИДАКТИЧЕСКОЕ И МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ КУРСА ЛЕКЦИЙ ПО КРИМИНАЛИСТИКЕ.....	69

*Даубасова С.Ш.
Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-нің
Заң факультетінің қылмыстық құқық,
қылмыстық іс жүргізу және
криминалистика кафедрасының
аға оқытушысы*

*Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-нің
Заң факультетінің қылмыстық құқық,
қылмыстық Избасова А.Б
іс жүргізу және
криминалистика кафедрасының
аға оқытушысы*

ЖОҒАРҒЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА ОҚЫТУШЫЛАРДЫҢ БІЛІМ БЕРУ БАРЫСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІС-ТӘСІЛДЕРДІ КЕҢІНЕН ПАЙДАЛАНУ

Ғылым мен техниканың жедел дамыған, ақпараттық мәліметтер ағыны күшейген заманда ақыл-ой мүмкіндігін қалыптастырып, адамның қабілетін, талантын дамыту білім беру мекемелерінің басты міндеті болып отыр. Ол бүгінгі білім беру кеңістігіндегі ауадай қажет жаңару оқытушының қажымас ізденімпаздығы мен шығармашылық жемісімен келмек. Сондықтан да әрбір оқушының қабілетіне қарай білім беруді, оны дербестікке, ізденімпаздыққа, шығармашылыққа тәрбиелеуді жүзеге асыратын жаңартылған педагогикалық технологияны меңгеруге үлкен бетбұрыс жасалуы қажет. Өйткені мемлекеттік білім стандарты деңгейінде оқу үрдісін ұйымдастыру жаңа педагогикалық технологияны ендіруді міндеттейді.

Түйінді сөздер: инновация, әдістер, ақпараттық технологиялыр, оқыту, ұлттық инновация.

*Daubasova S.Sh.
teacher of chair of Criminal law,
criminal Process and Criminalistics
Al-Farabi Kazakh National University*

Izbassova A.B

The widespread use of innovative methods of academic careers

Innovative educational project activity is an effective form of educational process aimed at personal development of cognitive interests and creativity of students. This method involves the mastery of technology, presentation of various creative works (reports, reviews, abstracts, reports on professionally oriented themes). The meaning and purpose of pedagogical innovation is the implementation of a new vision of teaching methodology, bringing new techniques, technologies, multimedia learning tools for the development of the future specialist.

Keywords: innovation, methods, information technology, education, national innovation

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаев өзінің «Қазақстан-2030» жолдауында: «Оқушыларды қазақстандық патриотизм мен шығармашылық жағынан дамыған жеке тұлға ретінде тәрбиелеу аса қажет, бүгіннен бастап ұлттық мінез-құлық, биік талғампаздық, тәкәппарлық, тектілік, білімділік, ұлттық намыс қасиеттерін сіңіріп қалыптастыру керек» - деген болатын. Елбасымыздың алға қойған зор міндеттерін іске асырушылар – жастар [1].

Президент білім беру жүйесін жаңғырту бағытында алдымызға ұлан-ғайыр міндеттер қойды. Оқыту үдерісіне қазіргі заманғы әдістемелер мен технологияларды енгізу уақыт талабы екенін ұғынатын мезгіл жетті. Сонда ғана қазақстандық білім беру жүйесі одан әрі өркендеп, халықаралық стандарттарға теңесетін болады.

Елбасы Қазақстан халқына арнаған Жолдауында оқу үдерісіне осы заманғы әдістеме мен ақпаратты технологияны енгізу қажеттігін атап көрсетті. Бүгінде оқу-әдістемелік базаны кредиттік технологиясыз көзге елестетудің өзі қиын. Оқу үрдісіне оқытудың интерактивті технологиясын енгізу, оның ішінде, бейнеконтентпен қашықтықтан оқыту технологиясын қолдану, инженерлік-техникалық мамандықтар бойынша материалдық-техникалық базаны нығайту, электронды оқу залдарының санын көбейту, ғылыми-зерттеулерді ұйымдастыру кеңінен жалғасып келеді.

Қазақстандықтарды жұмыспен қамту деңгейін жоғарылату жоғары білім беру жүйесіндегі жаңашылдықсыз іске аспайтынын қазір екінші бірі түсінеді. Академиялық ұтқырлық орталығы осы мақсатпен құрылған. Ол, екінші жағынан, академиялық ұтқырлық дамуының орталықтандырылған жобасын жүзеге асыру қажеттілігінен туындаған болатын. Қазақстан Республикасының білім беру ісін дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасына сәйкес Болон декларациясының бір қағидаты осылайша жүзеге асып отыр [2].

Елбасының биылғы Жолдауы – өткенді саралай отырып, Қазақстан жастары үшін, алдағы уақытта атқаратын міндеттерді белгілеп берді. Сондай-ақ, ел дамуының жаңа кезеңі мен тәуелсіздіктің үшінші онжылдығына бет бұрған тұста қоғамдағы ең ірі әлеуметтік топ – жастарға деген Президенттің сенімі мен қамқорлығы олардың білім мен ғылымға деген құштарлығын одан әрі күшейтті. Осы тұста **Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың Жолдауынан** мынадай ұлағатты сөздерін айтуға болады: «Бәсекеге қабілетті дамыған мемлекет болу үшін біз сауаттылығы жоғары елге айналуымыз керек. Қазіргі әлемде жай ғана жаппай сауаттылық жеткіліксіз болып қалғалы қашан. Біздің азаматтарымыз үнемі ең озық жабдықтармен және ең заманауи өндірістерде жұмыс жасау машығын меңгеруге дайын болуға тиіс. Сондай-ақ балаларымыздың, жалпы барлық жеткіншек ұрпақтың функционалдық сауаттылығына да зор көңіл бөлу қажет. Балаларымыз қазіргі заманға бейімделген болуы үшін бұл аса маңызды [3].

Жоғары оқу орындары білім беру қызметімен шектеліп қалмауы тиіс. Олар қолданбалы және ғылыми-зерттеушілік бөлімшелерін құруы және дамытуы қажет. Біз академиялық автономия кепілдігін берген жоғары оқу орындары тек оқу бағдарламаларын жетілдірумен шектелмей, өздерінің ғылыми-зерттеушілік қызметін де белсенді дамытуы тиіс. Жеке бизнестің, үкіметтік емес және қайырымдылық ұйымдарының, жеке адамдардың әлеуметтік жауапкершілігі білім беру саласында айрықша көрінуі керек.

Қоғамдық қарым-қатынастардың өзгеруі, жаңа білімнің жинақталуы, әлеуметтік прогресс педагог қызметінің мазмұндық сипатын өзгертуді талап етеді. Педагог-маман даярлығына, кәсіби шеберлігіне, оқытудың түрлі әдіс-тәсілдерін үйренуге қойылар талаптар да өзгеше. Сол педагог-маманның кәсіби білімі мен шеберлігін шыңдауға бірден-бір көмек беретін тұлға, ол - әдіскер. Әдістемелік жұмыстың қызметтері мен ерекшеліктері білім беру үрдісін басқаруда әдістемелік жұмыс ең негізгі бөлік болып табылады. Оның негізгі қызметі – педагогтердің кәсіби біліктілігін арттыру және диагностикалық, аналитикалық, ақпараттық іс-әрекетін дамыту. Осыған байланысты әдістемелік жұмыстың құрылымы да, мазмұны да жыл өткен сайын жаңара түсуде. Осыған орай әдістемелік жұмысты жүргізу әрекеті былайша тізбектеледі: әдістемелік жұмыстың мақсаты мен міндетін айқындау; мәселелік оқыту технологияларын пайдалану жолдарын үйрету; еркін және шығармашылық тұрғыдан ойлауды дамыту; әдістемелік жұмысты ұйымдастыру, басшылық жасау; жылдық, жеке жобалар жасау; оқу-әдістемелік нұсқаулар, көмекші құралдар, ережелер, т.б. дайындау; аналитикалық, диагностикалық материалдар дайындау; білім мониторингін шығару; озат тәжірибені тарату; интернет сайттарға материал әзірлеу; ақпаратты технологияларды пайдалана отырып, виртуалды семинарлар, интернет-форумдар, өзара ақыл-кенестер жүргізу, т.б.

Әдістемелік жұмыстың ең негізгі ерекшелігі – күнделікті педагогикалық іс-әрекетпен тығыз байланыста болу, сол негізде туындайтын мәселелерді тани білу және оны шешудің ұтымды жолдарын қарастыру. Соның бірі ретінде сабақты қалай пайдалы, қызықты етіп өткізуге болады?

Университеттен білім алған студенттің бүгін алған білімнің пайдасы, жаңалығы туралы айта алатын дәрежеде оқыту үрдісін қалай ұйымдастыруға болады? Студент болашақ маман ретінде бүгінгі күн талабына сәйкес болып, жаңа кәсіби міндеттерді шешуге дайын болу үшін не істеу керек?

Осы сұрақтарды шешудің бір жолы – оқытуда инновацияны қолдану, яғни оқытушының жаңа қаруы ретінде инновациялық әдіс-тәсілдерді кеңінен пайдалану. Инновация дегеніміздің өзі жаңалықты енгізу, жаңалық әкелу, жаңа әдістеме мен жаңа технология.

Қытай даналығына сүйенсек: «Ауызша айтылғанды ұмытамын. Көрсетсең, мүмкін есімде сақтармын. Қатысушы болсам, мен түсінемін» делінген. Осы сөздерден инновациялық оқытудың мәні өз көрінісін табады.

Жаңа инновациялық әдістерді пайдаланудың әдістері неде?

1) қазіргі уақыт жаңалық пен инновация уақыты. Күнделікті өмірде жаңа білім мен жаңалықтармен кездесеміз. Бұған оқыту үрдісі де сәйкес болу керек.

2) жаңалықты пайдалану студенттің ойлау қабілетін жаңалыққа икемдеп, алдын ала болжам жасауға үйретеді.

3) инновациялық әдістер бұл белсенді оқыту әдістері.

Ұлттық инновация дегеніміз не өзі? Тарихқа үңілсек, біздің ата-бабаларымыздың салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары тек қазақтың ғана емес, адамзат баласының мәдениеті мен өркениетін дамытып, рухани кемелденулерде әрі генератор әрі қоғамды ізгілендірудің реформаторы болуға әбден лайық екендігін аңғару қиын емес. Бұл артықшылығымыз эстафета іспетті бабаларымыздан біздерге генетикалық жолмен беріліп келеді [4]. Ал ғасырлар бойы қалыптасқан рухани қазынамыз бен дүниетанымымызды өшіріп алмай, ұрпақтан ұрпаққа жеткізу бізге аманат. Енді сол өзге тамсанған, әлі де қызыға қарайтын құндылықтарымыздың негізін алып, қазіргі дамыған философия, психология және педагогика ғылымының жетістіктерімен толықтырсақ, нәтижесінде сөз болып отырғандай оқытудың инновациялық әдіс-тәсілдерін алады екенбіз.

Осы мақсатпен Ж.А.Қараевтың деңгейлеп саралап оқыту технологиясын пайдаланамыз.

Ол білім алушыларды оқу материалын меңгеру деңгейін 4 түрге бөледі.

1. Репродуктивтік деңгей. Жалпыға бірдей стандартты білім негізіндегі тапсырмалар беріледі. Мұнда студенттер алдыңғы сабақтарда алған білімдеріне және оқулықта бар мәселелерге байланысты құрылады.

2. Алгоритмдік деңгей. Мұнда студент оқытушының түсіндіруімен қабылдаған жаңа ақпаратты пайдалана отырып, тапсырманы орындайды.

3. Эвристикалық деңгей. студент өзі ізденіп, қосымша әдебиеттерді пайдалана отырып, жауап береді. Бұл тапсырмаларды орындауда студенттің ой белсенділігі негізгі қызмет атқарады.

4. Шығармашылық деңгей. студент таза өзіндік дағдысын, білім сапасының дамуын қамтамасыз етеді [5].

Қазіргі кезеңде әр оқытушы үшін көмек болатын «ақпараттық-коммуникативтік технологиялар (АКТ)» деп айта аламыз. Сонымен бірге, Қазақстан Республикасының Президентінің: «Ұлттық бәсекелестік білімділік деңгейімен айқындалады. Қазіргі заманда жастарға ақпараттық технологиямен байланысты әлемдік стандартқа сай мүдделі жаңа білім беру өте қажет»-деген бағдарлы сөзі ұстаздардың алдына қойылар міндеттерді де саралайды. Бәсекеге барынша қабілетті қоғамға ену мақсатын алға қойып отырған еліміздің білім беру саласында нәтижелі ізденістер бастау алуда. «Білім туралы заңда» оқытудың жаңа технологияларын ендіру, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу міндеті айқын көрсетілген.

Ақпараттық – коммуникациялық технологиялар саласындағы алдыңғы қатарлы жетістіктерді пайдаланып, білімнің жаңа деңгейі мен сапасына қол жеткізуге ұмтылатын педагогтық және ғылыми қауымдастықтың түрлі елдер іскерлік ортасы өкілдерінің басын қосатын үшінші Халықаралық Қазақтан мен ТМД елдерінің білімді ақпараттандыру форумы өтті. «Қашықтан оқыту-үздіксіз білім формасы: тәжірибе және даму болашағы» оқытуға арналған бағдарламалық құралдар жасау әдіснамалық атты ғылыми секциялар жұмыс жасап, тұңғыш рет білім берудің барлық деңгейлеріне арналған екіжүзден аса электрондық басылымдар ұсынылды.

Қазіргі заманғы ақпараттық технологиялар әрбір оқушының білім беру үрдісіне шығармашылық қабілетін дамытуға айқын мүмкіндіктер береді. Сондай-ақ студенттің танымдық іс-әрекеттері күшейіп, өзіндік жұмыстарды тез орындау мүмкіндіктері артады. Осылайша оқыту құралдарының бірі –электрондық оқулық. Ол оқушыларды даралай оқытуда жаңа информацияларды жеткізуге, сондай-ақ игерілген білім мен біліктерді тесттік бақылауға арналған программалық құрал.

Білім беру жүйесінде электронды оқулықтарды пайдаланып, үлкен табыстарға жетуге болады. Электронды оқулықтарды пайдалану барысында студент екі жақты білім алады: біріншісі-пәндік білім, екіншісі-компьютерлік білім. Электронды оқулықтарды пайдалану студенттің өз бетінше шығармашылық жұмыс жасауына, теориялық білімін практикамен ұштастыруына мүмкіндік береді. Электронды оқулыққа оқу технологиялары жинақталған. Мысалы: ойын арқылы оқыту, блокты оқыту, тірек- сигналдар арқылы оқыту, т.с.с. Электронды оқулық арқылы студент көптеген қосымша материал ала алады, осы алған мәліметтерін компьютерден көргендіктен есінде жақсы сақтайды, өз бетінше жұмыс жасау қабілеті қалыптасады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасы білім беруді дамытудың 2011 – 2020 жылдарға арналған Мемлекеттік бағдарламасы.
2. Білім сапасы – басты ұстаным. «Егемен Қазақстан» газеті. Сәрсенбі, 5 қыркүйек, 2012 Оңдасын ӘШІМОВ, М.Қозыбаев атындағы СҚМУ ректоры, ҰҒА академигі. Солтүстік Қазақстан облысы.

3. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан -2030» жолдауы.
4. Сеңкібаев С. // Ұлт тағылымы 2001ж. №2
5. Тоқаев Қ. // Қазақстан мұғалімі 2000 ж